

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

SENAT

LEGEA

muntelui

Senatul adoptă prezentul proiect de lege

CAPITOLUL I

Dispoziții generale

Art.1.- (1) Prezenta lege reglementează modalitățile de protecție și dezvoltare inteligentă, durabilă și incluzivă a zonei montane prin: punerea în valoare a resurselor naturale și umane, creșterea nivelului de trai, stabilizarea populației, menținerea identității culturale, creșterea puterii economice la nivel local și național, în condițiile păstrării echilibrului ecologic și protecției mediului natural.

(2) Zona montană a României constituie un teritoriu de interes național special, strategic, economic, social și de mediu.

(3) Zona montană, prin limitarea considerabilă a posibilităților de utilizare a terenului agricol, din cauza altitudinii și a condițiilor de climă, a pantelor, a substratului geologic și a costurilor ridicate ale lucrărilor acestuia, a condițiilor de trai, infrastructură, mediu de afaceri, acces la învățământ și servicii medicale, este considerată ca fiind defavorizată.

(4) Prin prezenta lege, statul român recunoaște existența condițiilor naturale specifice, a dreptului la diferență a comunităților din zona montană și aplicarea principiului solidarității naționale pentru aceste teritorii.

(5) Prin dezvoltarea inteligentă, durabilă și incluzivă a zonei montane se înțelege un proces inițiat, condus și controlat de către populația zonei montane cu sprijinul statului român, prin dezvoltarea activităților economice specifice, care asigură necesitățile prezentului fără a compromite șansele generațiilor viitoare, păstrarea tradițiilor, a identității culturale, protejarea patrimoniului cultural, menținerea biodiversității și protejarea naturii și a peisajelor, în vederea creșterii atractivității și calității vieții în zonele montane.

(6) Prin prezenta lege, statul român, prin instituțiile desemnate, aplică politici specifice, care au rolul:

a) de a păstra condițiile de locuire a munților amenințate de migrație, schimbări climatice, dezechilibre ecologice, datorate exploatării necorespunzătoare a resurselor și amenajărilor urbane deficitare;

b) de a lua în considerare disparitățile demografice și diversitatea teritoriilor și de a încuraja dezvoltarea economică a zonei montane, prin sprijinirea activităților agricole și non-agricole;

c) de a susține compensarea costurilor suplimentare și a pierderilor de venit, pe care fermierii din zona montană le suportă, în urma aplicării unor măsuri de management extensive, conservarea biodiversității, protecția apelor și a solului, sau din cauza constrângerilor naturale și a celor specifice care se manifestă în zonele cu influență asupra producției agricole, în scopul utilizării continue a terenului în zonele cu potențial agricol limitat de unele condiții nefavorabile induse de factorii naturali;

d) de a încuraja și sprijini gestionarea durabilă a pădurilor, a altor resurse forestiere și dezvoltarea activităților de prelucrare și valorificare a lemnului sub formă de produse finite și de a asigura un echilibru agro-silvic, constant;

e) de a crește calitatea vieții prin extinderea și generalizarea serviciilor publice destinate populației din zona montană și de a asigura durabilitatea, calitatea, conținutul, accesibilitatea și proximitatea serviciilor sociale, medicale, educaționale, a transporturilor;

f) de a încuraja inovațiile tehnice, economice, instituționale, sociale și de dezvoltare a serviciilor digitale informaționale și de comunicații, adaptate la nevoile de utilizare, ca urmare a constrângerilor cu care se confruntă populația din zona montană;

g) de a stimula și promova activitățile de cercetare științifică, dezvoltare, inovare și transfer tehnologic, privind susținerea progresului în zona montană, adaptarea activităților de cercetare și a rezultatelor cercetării la nevoile comunităților locale;

h) de a efectua evaluarea riscurilor naturale previzibile în zona montană și de a asigura prevenirea și diminuarea efectelor dezastrelor naturale;

i) de a asigura adaptarea învățământului gimnazial și profesional la cerințele specifice activităților economice, agricole și zootehnice, mediului și modului de viață de tip montan;

j) de a încuraja și susține producătorii și/sau procesatorii de produse agroalimentare din zona montană în vederea asocierii acestora în forme asociative, asociații de producători, cooperative agricole, grupuri de producători, asocieri orientate către performanță tehnologică, cu scopul:

i) valorificării avantajoase a produselor obținute;

ii) extinderii afacerilor și acumulării de capital;

iii) dezvoltării investițiilor în spații de depozitare și procesare;

iv) obținerii unor prețuri mai avantajoase la inputuri;

k) de a susține promovarea produselor alimentare inscripționate pe etichetă cu mențiunea „produs montan” care provin de la producătorii și/sau procesatorii de produse agroalimentare care își exercită activitatea în zona montană, în condițiile respectării stricte a normelor sanitar-veterinare, cu respectarea condițiilor prevăzute în documentațiile de atestare-certificare și regulile impuse de Comisia Europeană;

l) de a oferi acces facil la instrumente financiare adecvate pentru fermieri, procesatori, micii antreprenori din zona montană;

m) de a proteja, conserva și promova patrimoniul cultural material și imaterial;

n) de a aplica măsuri de combatere a sărăciei și pentru prevenirea depopulării satelor de munte, ca obiectiv permanent și prioritar pentru Guvern și comunitățile locale;

o) de a proteja, conserva și promova patrimoniul natural;

p) de a dezvolta turismul durabil în formele sale specifice

CAPITOLUL II

Delimitarea zonei montane și a masivelor muntoase

Art.2.- (1) Zona montană se caracterizează prin limitări naturale ale productivității agricole, care conduc la producții agricole reduse, datorită unor condiții climatice și biofizice nefavorabile desfășurării în condiții optime a activităților agricole.

(2) Zona montană se caracterizează printr-o limitare considerabilă a posibilităților de utilizare a terenului și printr-o creștere apreciabilă a costurilor exploatarei lui, cauzate de:

a) existența, la altitudini mari, a unor condiții climatice dificile, fertilitate scăzută a solului, care au ca efect reducerea substanțială a perioadei de vegetație și a productivității;

b) prezența, la altitudini mai joase, a pantelor abrupte și a structurilor morfologice de tip montan, care nu permit folosirea utilajelor mecanizate sau care necesită folosirea unor echipamente speciale, costisitoare;

c) combinarea factorilor prevăzuți la lit.a) și b), acolo unde gradul de defavorabilitate rezultat din fiecare factor în parte este mai puțin sever, dar prin combinarea acestora rezultă un nivel de defavorabilitate cumulat, superior nivelului critic.

(3) În înțelesul prezentei legi, prin localitate montană se înțelege unitatea administrativ-teritorială, municipiu, oraș, comună, cu teritoriul situat integral sau parțial în zona montană, ce se încadrează în criteriile stabilite de pantă și altitudine, limitele acestora fiind acelea ale blocurilor fizice, identificate în Sistemul Integrat de Administrare și Control, care aparțin de aceste unități administrativ-teritoriale.

(4) Criteriile de încadrare și lista localităților din zona montană se stabilesc prin ordin comun al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale, ministrului dezvoltării regionale, administrației publice și fondurilor europene, ministrului apelor și pădurilor și al ministrului mediului, la propunerea Agenției Zonei Montane.

CAPITOLUL III

Cadrul instituțional specific dezvoltării zonei montane

Art.3.- (1) Pentru elaborarea și aplicarea strategiei și politicilor Guvernului în domeniul dezvoltării și protecției zonei montane, zone marcate de specificitate, fragile ecologic și defavorizate economico-social din cauze naturale, care necesită o gestiune specifică, funcționează Agenția Națională a Zonei Montane, denumită în continuare ANZM, prin reorganizarea Agenției Zonei Montane, înființată în baza Legii nr.139/2014 privind unele măsuri pentru reorganizarea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, cu modificările ulterioare, precum și a unor structuri aflate în subordinea acestuia, ca organ de specialitate, cu personalitate juridică, finanțată integral de la bugetul de stat.

(2) La nivel teritorial, în cadrul ANZM se vor organiza structuri specializate după cum urmează:

- a) la nivel regional, centre regionale de dezvoltare montană;
- b) la nivel de bazine montane, oficii de dezvoltare montană.

(3) Bazinul montan, în înțelesul prezentei legi, reprezintă un teritoriu montan, constituit din mai multe unități administrativ-teritoriale cu continuitate teritorială, constituite, de regulă, de-a lungul unei văi, a unui curs de apă sau căi de comunicație, cu caracteristici geo-climatice comune și cu activități economice și culturale cu caracter tradițional, similare, aflate în jurul unui centru de dezvoltare locală.

Art.4.- (1) Zona montană a României cuprinde 9 grupe de munți, conform anexei care face parte integrantă din prezenta lege.

(2) Fiecare grupă de munți este formată din mai multe masive muntoase, fiecare masiv muntos cuprinzând zone aflate în imediata vecinătate și care formează o singură entitate geografică, economică și socială cu caracteristici asemănătoare.

(3) Pentru fiecare grupă de munți se constituie câte un Comitet de masiv, cu rol consultativ în aplicarea politicilor și strategiilor de dezvoltare și protecția mediului montan, la nivelul teritoriului respectiv.

(4) La nivel național se constituie Consiliul Național al Muntelui, cu rol consultativ denumit în continuare *CNM*, cu scopul asigurării legăturii dintre Guvern și reprezentanții zonei montane, pentru punerea în aplicare a strategiilor și politicilor specifice acesteia.

(5) CNM este prezidat de prim-ministrul României.

CAPITOLUL IV

Infrastructura și amenajarea teritoriului montan

Art.5.- (1) Infrastructura montană reprezintă suportul cheie pentru dezvoltarea economico-socială, inteligentă, durabilă și incluzivă a zonei montane.

(2) Căile rutiere reprezintă principala cale de comunicație în zona montană, fiind necesară modernizarea, reabilitarea și extinderea acestora pentru facilitarea accesului în localități, la locuințe, ferme, structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare și masă, obiective turistice, stâne, contribuind astfel la ameliorarea condițiilor de viață în cadrul comunităților, la dezvoltarea legăturilor comerciale, a mobilității de transport de călători și de marfă, a promovării produselor și a turismului local.

(3) Pentru creșterea nivelului de trai al locuitorilor din zona montană, statul român, prin prezenta lege, acordă sprijin, pentru:

a) dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare prin realizarea, extinderea, reabilitarea, modernizarea resurselor de apă, a sistemelor de canalizare și a stațiilor de epurare a apelor uzate, precum și implementarea și extinderea sistemelor integrate de management al deșeurilor menajere;

b) racordarea la rețeaua de energie electrică a localităților montane și a zonelor izolate, locuințe, ferme, cătune, tabere de vară, stâne, cabane turistice, obiective turistice, iar acolo unde nu este posibil, asigurarea acestora din surse regenerabile;

c) extinderea rețelei de distribuție a gazelor în zona montană;

d) facilitarea accesului la internet, telefonie și alte forme de comunicare pentru populația din zona montană, în special la infrastructura de bandă largă.

(4) Pentru facilitarea accesului populației din zona montană la servicii de învățământ, sănătate și asistență socială, statul român va acorda sprijin pentru:

a) înființarea, reabilitarea, modernizarea și dotarea dispensarelor medicale și a punctelor sanitare din localitățile montane;

b) organizarea de echipe mobile de intervenție și caravane medicale, cu precădere în localitățile de munte izolate, lipsite de asistență medicală primară;

c) reabilitarea, modernizarea și dotarea corespunzătoare a unităților de învățământ primar și gimnazial din localitățile montane.

(5) Infrastructura din zona montană, în scopul prevenirii riscurilor naturale pentru reducerea pierderilor umane și materiale, se realizează cu sprijinul statului român din fonduri de la bugetul de stat și/sau din fonduri externe, pentru:

a) executarea lucrărilor de consolidare și stabilizare a terenurilor, terasamentelor și versanților din zona montană expuse riscurilor alunecărilor de teren;

b) regularizarea unor cursuri de apă, interzicerea construcțiilor în luncile inundabile ale râurilor din zona montană, cu precădere în zonele cu risc potențial semnificativ de inundații;

c) realizarea de apeducte și rezervoare mici utilizate pentru consum și irigații;

d) construirea, îmbunătățirea și întreținerea lucrărilor publice referitoare la conservarea solului, drenarea apei, baraje de apă, aducțiuni și distribuția apei, în scopuri de utilitate publică;

e) construirea, îmbunătățirea și întreținerea facilităților sportive și de agrement în scopul utilității publice pentru zona montană;

f) construirea și dotarea de baze Salvamont și refugii în zona montană în scopul prevenirii accidentelor și siguranței persoanelor în parcuri, a celor angrenate în drumeții, plimbări și echitație, a zonelor de picnic și de agrement, pârtii de schi, cabane montane;

g) investiții pentru cabane din zonele montane izolate pentru a oferi adăpost turiștilor ocazionali în cazuri de fenomene naturale extreme cauzate de schimbările climatice.

(6) Pentru creșterea nivelului de trai și a gradului de siguranță a cetățeanului, prevenirea accidentelor, căutarea, salvarea și evacuarea persoanelor aflate în dificultate, prevenirea și combaterea faptelor antisociale, protejarea avutului public și privat, conservarea fondului cinegetic, piscicol, faunistic și silvic, specific zonei montane, statul român asigură/sprijină:

a) investițiile în infrastructură și finanțarea de proiecte pentru înființarea/dimensionarea, dotarea și funcționarea corespunzătoare a structurilor Jandarmeriei Române, cu atribuții specifice acestei zone;

b) construirea, reabilitarea sau extinderea spațiilor aflate în administrarea sau folosința structurilor de ordine publică;

c) formarea profesională continuă a personalului structurilor de ordine publică pentru dobândirea competențelor necesare în zona montană.

(7) Statul român încurajează și sprijină populația din zona montană prin autoritățile publice centrale și locale abilitate în implementarea de proiecte, privind:

a) amenajarea energetică a zonei montane și valorificarea potențialului de producere a energiei din surse regenerabile: biomasă, energie solară, energie hidro și reducerea consumului energetic prin izolarea termică a clădirilor;

b) exploatarea controlată a cursurilor de apă fără afectarea ecosistemelor și a fondului piscicol.

(8) Statul român va aplica măsuri speciale pentru amenajarea unor arii de dezvoltare economică de tipul concentrărilor competitive care desfășoară activități ce necesită lucrări ecologice costisitoare, deșeuri industriale și poluarea apelor, cu evitarea zonelor de interes turistic.

(9) Administrațiile publice locale, prin Planul de urbanism general, vor delimita zone de dezvoltare economică locală, care au rolul:

a) de a identifica activitățile economice, cu o capacitate ce depășește nivelul gospodăriei și în afara zonelor de locuit;

- b) de a crea facilități de funcționare: bransamente la utilități, stații unitare de epurare a apei, mijloace de intervenție pentru situații de urgență;
- c) de a conserva specificul cultural rural tradițional;
- d) de a permite manifestarea spiritului antreprenorial tinerilor, conform aspirațiilor și competențelor dobândite la școală.

CAPITOLUL V

Dezvoltarea economică și socială în zona montană

Art.6.- (1) Statul român sprijină financiar crescătorii de animale din zona montană, pentru stimularea creșterii efectivelor, deoarece acestea au rol decisiv în păstrarea atributelor ecologice ale pajiștilor montane și constituie o prioritate strategică. Cuantumul și condițiile de acordare a acestor facilități vor fi stabilite prin hotărâre a Guvernului, la propunerea ANZM.

(2) În zona montană, trecerea animalelor prin păduri spre și dinspre zonele de pășunat, adăpare, pentru adăpostire și umbră, în fondul forestier, proprietatea publică a statului, se aprobă la cerere, anual, dar nu mai târziu de data de 1 mai, de către organele silvice județene abilitate, la propunerea administrației publice locale.

(3) Statul român acordă plată diferențiată pentru crescătorii de animale din zona montană, în funcție de severitatea handicapurilor naturale și de gradientica altitudinală, în vederea menținerii fermierilor în zonele înalte de munte, a creșterii efectivelor de animale precum și a păstrării și ameliorării pajiștilor.

(4) Statul român acordă, prin prezenta lege, subvenții pentru investiții de capital, credite bancare, bonificații la dobânzile bancare, credite bancare preferențiale, dobânzi reduse, pentru dezvoltarea fermelor și/sau a exploatațiilor agricole din zona montană.

(5) În zona montană, la nivel teritorial, masiv muntos, se constituie Centre teritoriale de reproducție și selecție a animalelor pentru rumegătoare, care vor desfășura programe de selecție și de adaptabilitate la condițiile zonei montane.

(6) Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale asigură personalul de specialitate și dotările necesare funcționării, în condiții optime, a Centrelor teritoriale de reproducție și selecție a animalelor pentru rumegătoare din zona montană.

(7) Conservarea și ameliorarea raselor de bovine și ovine adaptate condițiilor montane și evitarea raselor neadaptate, constituie elemente de preocupare permanentă pentru Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

(8) Asigurarea reproducției și ameliorării efectivelor de animale din zona montană se realizează cu respectarea Legii zootehniei nr.72/2002, republicată.

(9) Organizarea la nivel intercomunal a unor târguri pentru animale și expoziții agricole, la nivel de bazine, văi, în intramontan, este susținută de administrația publică locală, cu sprijinul consiliilor județene și al direcțiilor pentru agricultură județene.

Art.7.- Dezvoltarea activităților agricole necesită o abordare unitară, precum și o armonizare cu alte strategii, prin:

a) sprijinirea financiară și materială pentru constituirea și dezvoltarea formelor asociative în zona montană a producătorilor și procesatorilor agricoli, în vederea comercializării produselor cu impact semnificativ din punct de vedere economic, social și de mediu;

b) sprijinirea financiară și materială a asociațiilor de producători pentru a avea acces pe piețe, în vederea promovării și desfacerii produselor montane, pentru valorificarea superioară a acestora, în interesul prioritar al producătorilor agricoli;

c) sprijinirea investițiilor integrate în scopul dezvoltării, modernizării și rentabilizării exploatațiilor agricole, adăposturi pentru animale, achiziționarea de utilaje și echipamente de lucru, înființării și dezvoltării de cooperative agricole, în vederea promovării și valorificării produselor montane;

d) subvenționarea achizițiilor animalelor de rasă productive care se adaptează ușor condițiilor existente, climă, pantă, altitudine, substrat geologic, în zona montană, înregistrate în Registrul Genealogic;

e) sprijinirea agricultorilor care practică transhumanța;

f) sprijinirea producătorilor pentru îmbunătățirea producției și a caracteristicilor nutriționale ale furajelor prin adoptarea de practici agricole compatibile cu zona montană și care au un impact redus asupra mediului, animalelor și apelor uzate;

g) facilitarea și consolidarea practicilor pe pășunile montane în scopul utilizării directe a florei montane prin pășunatul animalelor care protejează peisajul montan;

h) sprijinirea proiectelor de infrastructură la scară mică, în scopul întreținerii și conservării pășunilor montane, dar și în favoarea agricultorilor individuali sau asociați;

i) sprijinirea din partea statului, prin subvenționare, a amenajamentelor pastorale în conformitate cu obiectivele de management al pajiștilor pentru menținerea înaltei valori naturale în zona montană (HNV);

j) încurajarea producției de lapte din zona montană pentru a permite fermierilor din această zonă să obțină venituri adecvate, menite să le asigure acestora un trai decent și să diminueze procesul de migrare a populației;

k) înființarea de centre de colectare, depozitare, puncte de sacrificare precum și a unor unități de procesare a materiilor prime: lapte, carne, fructe, lână, piei de animale, lemn, precum și dotarea corespunzătoare a acestora, cu respectarea normelor în vigoare pentru valorificarea integrală a producției, evitarea pierderilor și creșterea veniturilor producătorilor agricoli;

l) sprijinirea producătorilor și/sau procesatorilor de produse agroalimentare din zona montană în vederea promovării produselor obținute, certificate ca: „produs montan”, „produs tradițional”, „produs ecologic”, precum și a celor certificate la nivel european, prin sistemele din domeniul calității produselor agricole și alimentare, care au capacitatea semnificativă de a contribui la dezvoltarea comunităților locale, din punct de vedere economic și social și de a menține biodiversitatea și practicile agricole tradiționale;

m) acordarea de stimulente pentru sprijinirea persoanelor în vârstă care locuiesc în cătune/gospodării izolate din zona montană, inclusiv pentru familiile care se ocupă de îngrijirea acestora.

Art.8.- (1) Familiile tinere de agricultori de munte, care își întemeiază gospodării și cresc animale în echivalent a 5 unități vită mare, denumită în continuare *UVM*, sunt scutite de impozitul agricol și impozitul pe venitul realizat din agricultură timp de 5 ani de la înființare și de 50% din acestea, în anii următori.

(2) Statul român sprijină tinerii antreprenori în vederea diversificării activităților, ca formă de încurajare, pentru stabilizarea acestora în comunitățile din care provin, prin: consiliere, formare profesională, sprijin financiar.

(3) Specialiștii agricoli, medicii, profesorii ce se stabilesc în zona montană, vor primi o primă de instalare și sprijin pentru cumpărare și construire de locuințe. Cuantumul și sursele de finanțare se vor stabili prin hotărâre a Guvernului.

(4) Fermierii ce dețin peste 5 *UVM* pot solicita și primi material lemnos, cu titlu gratuit, pentru construirea de adăposturi și anexe gospodărești.

Art.9.- (1) Statul român, prin autoritățile publice locale, aplică măsuri financiare specifice pentru dezvoltarea activităților forestiere, cu scopul de a facilita accesul la resursele forestiere greu accesibile, prin construirea de drumuri forestiere cu utilitate multiplă, turistică, agrozootehnică, asistență sanitară, acces la stingerea incendiilor.

(2) Prezenta lege încurajează diversificarea economiei locale și crearea de locuri de muncă pentru persoanele juridice din ruralul zonei montane care desfășoară activități de colectare, prelucrare și/sau procesare a produselor accesorii ale pădurii, ciuperci, fructe de pădure, plante medicinale, pentru utilizarea eficientă a resurselor forestiere.

(3) Locuitorii, care au gospodăriile situate în zone cu grad înalt de izolare și cei cu nevoi sociale din zona montană, au dreptul la o cantitate anuală de lemn de foc, cu titlu gratuit, pentru încălzirea locuinței, cu aprobarea consiliului local.

Art.10.- (1) Activitățile non-agricole specifice zonei montane, sprijinite prin prezenta lege, sunt:

a) turistice, agroturistice și ecoturistice, prin serviciile specifice;

b) meșteșugărești: activități de artizanat și alte activități tradiționale specifice zonei montane;

c) servicii din domeniile: medical, social, sanitar-veterinar, consultanță, comerțul produselor agroalimentare și nealimentare, contabilitate, transport, tehnologia informației, comunicații, energie și alte servicii destinate populației din zona montană;

d) de producție: fabricarea produselor textile, a produselor de marochinărie, farmaceutice, prelucrarea produselor lemnoase.

(2) Pentru dezvoltarea turismului și a agroturismului din zona montană sunt necesare investiții în infrastructura de turism și agrement turistic: renovarea/reabilitarea unităților de cazare, campinguri/refugii/adăposturi/cabane, crearea de noi mijloace pentru petrecerea timpului liber, marcarea traseelor turistice montane, crearea traseelor/potecilor tematice, amplasarea panourilor interpretative precum și a indicatoarelor.

(3) Pentru creșterea potențialului economic al zonei montane, statul român sprijină finanțarea de proiecte în zona montană pentru promovarea activităților orientate către turism în scopul extinderii ofertei turistice globale și pentru favorizarea creării locurilor de muncă din aceste zone.

(4) În fermele, stânele și pensiunile agroturistice, hrana destinată turiștilor, sub formă de produse proaspete sau procesate, trebuie să provină din gospodăria proprie sau de la alte ferme din zonă, cu excepția celor care nu se pot realiza în cadrul acestora.

(5) Persoanele fizice, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale, autorizate potrivit legii, care desfășoară activități de turism în structuri de primire de tipul pensiunilor și fermelor agroturistice, pot beneficia de acordarea de către consiliile locale a unor suprafețe din terenurile disponibile, în condițiile legii, în vederea construirii, dezvoltării și exploatării acestora.

(6) Tinerii din zona montană pot solicita și primi material lemnos pentru a construi structuri de primire turistice: pensiuni agroturistice, camere și/sau apartamente de găzduire.

(7) Autoritățile administrației publice locale, sprijină anual, persoanele atestate ca meșteșugar artizan, cu domiciliul în zona montană, cu o cantitate de lemn, pentru a fi prelucrată, în vederea practicării unor meșteșuguri tradiționale.

Art.11.- (1) Autoritățile administrației publice locale din localitățile în care producătorii și/sau procesatorii agricoli se asociază, cât și cei care desfășoară activități non-agricole, în zona montană, vor pune la dispoziția acestora, în limita posibilităților, cu prioritate, în condițiile legii, diverse active pentru sediile acestora, în scopul desfășurării activității de producție, comerț, activități cu caracter social și pentru amenajarea unor spații de tipul unor concentrări economice competitive, mini parc industrial.

(2) Asociațiile, fundațiile, federațiile cu activități în sprijinul populației, a dezvoltării economice și a mediului montan, vor beneficia de sprijin financiar de la bugetul de stat pentru organizare și funcționare, ca organisme de utilitate publică, în conformitate cu prevederile legale.

(3) Statul român aplică măsuri speciale fermierilor din zona montană, prin acordarea de facilități bancare, ce constau în acces diferențiat și adaptat atât din punct de vedere al garanțiilor solicitate, al dobânzilor percepute, cât și al condițiilor de creditare.

(4) Crearea unui Program de creditare, micro-creditare, special pentru zona montană, în vederea asigurării cofinanțării pentru accesarea fondurilor europene sau naționale.

Art.12.- (1) Localitățile urbane din zona montană fac parte din viziunea de dezvoltare montană integrată și echilibrată.

(2) Localitățile urbane din zona montană promovează dezvoltarea policentrică și orientează activitățile economice către indicatori de competitivitate.

(3) Statul român susține dezvoltarea urbană montană și crearea de oportunități economice și sociale, prin:

a) facilitarea unor amplasamente pentru procesarea resurselor vegetale, animale, silvice, minerale din zona rurală învecinată;

b) susținerea spiritului antreprenorial pentru înființarea și dezvoltarea de afaceri mici și medii, specifice industriei prelucrătoare și serviciilor;

c) promovarea formelor de consum local pentru produsele autohtone: alimentație publică, turism și agroturism, consum individual și familial;

d) valorificarea resurselor montane specifice, apă și aer, pentru sănătate și servicii balneare.

(4) Autoritățile administrației publice locale susțin înființarea de platforme industriale de tip parc pentru găzduirea firmelor care desfășoară activități de prelucrare a resurselor locale.

(5) Localitățile urbane din zona montană reprezintă prima piață de consum a produselor montane. Statul român sprijină financiar și stimulează prin măsuri adecvate de susținere a consumului pentru organizarea de piețe locale, găzduirea, cu prioritate și gratuită, a producătorilor care fac dovada comercializării produselor montane.

CAPITOLUL VI

Protecția și dezvoltarea mediului montan, conservarea biodiversității

Art.13.- (1) Pentru captarea și protejarea resurselor de apă necesare comunităților rurale și urbane din zona montană și din vecinătatea acesteia, este necesară încurajarea și susținerea parteneriatelor între autoritățile publice locale.

(2) Protejarea habitatelor specifice zonei montane în scopul menținerii și refacerii biodiversității și al dezvoltării serviciilor ecosistemice, este obligatorie pentru toți factorii implicați.

(3) Statul român, prin administrația publică locală, sprijină implementarea de proiecte privind gestionarea durabilă a terenurilor agricole și forestiere din zona montană, amenajarea de pășuni și transformarea unor terenuri arabile slab productive în pajiști extinse pentru menținerea biodiversității și prevenirii impactului negativ asupra mediului și peisajului.

(4) Investițiile din zona montană privind sursele de energie și exploatarea acestora, se vor face cu respectarea protecției mediului și menținerii ecosistemului natural.

(5) Prin prezenta lege este interzisă colectarea apelor, izvoare și pâraie, în scopul utilizării acestora pentru microhidrocentrale, fără asigurarea în prealabil și cu prioritate a necesarului de apă pentru animalele domestice și sălbatice, acordând drept de exploatare celor care asigură reinvestirea profitului în proiecte de dezvoltare a calității productive a terenurilor. La întocmirea documentațiilor pentru proiectele privind construcția de microhidrocentrale, sunt obligatorii avizele emise de direcțiile pentru agricultură județene și direcțiile silvice județene.

(6) Persoanele fizice și persoanele juridice de drept public sau privat, asociațiile, fundațiile și federațiile, care au în proprietate și/sau gestiune fond forestier, au obligația de a asigura un management corespunzător al acestuia, în vederea prevenirii/atenuării viiturilor și torenților, în principal în arealele din apropierea zonelor locuite sau în cele cu obiective economice.

(7) Statul român acordă despăgubiri, cu celeritate, pentru populația din zona montană care a suferit pierderi în urma pagubelor cauzate de animalele sălbatice, prin distrugerea culturilor agricole și/sau a efectivelor de animale.

(8) Statul român acordă compensații populației din zona montană pentru instalarea unor sisteme eficiente de prevenire a pagubelor cauzate de animalele sălbatice.

(9) Deținătorii de animale au obligația de a respecta sezoanele tradiționale de pășunat în zona montană, atât din punct de vedere ecologic cât și economic.

(10) Pentru protecția solului montan și, după caz, pentru refacerea capacității de producție a acestuia, persoanele fizice și juridice, care dețin în proprietate sau folosesc cu orice titlu terenuri cu destinație agricolă și silvică, vor aplica măsuri de prevenire și combatere a degradării solului prin:

a) conservarea și susținerea dezvoltării microflorei și microfaunei, în scopul asigurării echilibrului biologic al solului;

b) conservarea și ameliorarea conținutului de humus al solului, în funcție de structura acestuia, în special prin aplicarea adecvată a substanțelor organice sau prin reducerea intensității lucrării solului;

c) depozitarea gunoiului de grajd în platforme individuale de gunoi special amenajate și bazine de colectare a purinului pentru reducerea poluării cu nutrienți a apelor de suprafață și a celor subterane;

d) pentru implementarea acestei măsuri, ANZM pune la dispoziția solicitanților proiecte tip.

(11) Pentru asigurarea calității fânurilor din zona montană, prin evitarea producerii mucegaiurilor și a apariției aflatoxinelor și pentru asigurarea calității laptelui, statul român sprijină crescătorii de animale care nu dețin mijloace mecanizate pentru ambalarea și depozitarea fânurilor în vederea construcției de fânare.

(12) Statul român acordă, prin prezenta lege, compensații bănești proprietarilor de terenuri din zona montană, aflate în situri Natura 2000, rezervații naturale, parcuri naționale, arii naturale protejate.

(13) Formele de sprijin stabilite prin prezenta lege, cuantumul susținerilor financiare și modul de aplicare se stabilesc prin hotărâre a Guvernului, inițiată de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

CAPITOLUL VII

Învățământ, formare profesională și cercetare în zona montană

Art.14.- (1) Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale și Ministerul Educației Naționale vor colabora, în vederea introducerii în învățământul gimnazial, profesional și liceal, a unei discipline de studiu, care să cuprindă noțiuni elementare despre socio-economia zonei montane.

(2) Învățământul primar din zona montană se va organiza în fiecare sat în care locuiesc cel puțin 3 copii școlarizabili.

(3) Instruirea practică a elevilor se va realiza la ferme pedagogice atestate pe lângă gimnaziile, în baza unui parteneriat public-privat.

(4) Prin Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale se va institui un program special de modernizare metodică și didactică a fermelor pedagogice din zona montană cu subvenționare 100% de la bugetul de stat. Instruirea fermierilor selectați se va realiza de către ANZM prin centrele acreditate de ANZM.

(5) Statul român, prin prezenta lege, aplică măsuri stimulative în vederea reducerii ratei abandonului școlar din zona montană, astfel: asigurarea transportului elevilor, masă, alocații suplimentare, consilierea elevilor și a părinților acestora, cu implicarea serviciilor de asistență socială și sănătate.

(6) Pentru grupurile de gospodării din zona montană, cu grad mare de izolare, se vor organiza forme speciale de educație itinerantă pentru învățământul primar, sub forma unor clase organizate în imediata apropiere a acestor gospodării sau sub forma unui învățământ la distanță.

(7) Statul român încurajează și sprijină formarea continuă a adulților pentru dobândirea competențelor necesare administrării, dezvoltării și modernizării exploatațiilor agricole din zona montană prin organizarea, de către ANZM prin Centrul de Formare și Inovație pentru Dezvoltare în Carpați - CEFIDEC Vatra Dornei și alți furnizori de formare profesională, a unor programe de formare profesională în specific montan, conform legislației privind formarea profesională a adulților, pentru fermieri și alte categorii ocupaționale relevante din localitățile montane ale României.

(8) Personalul cu atribuții pentru agricultură și dezvoltare rurală, cu responsabilități în zona montană, din cadrul Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale și al instituțiilor subordonate acestuia, precum și personalul din alte instituții publice cu rol decizional, executiv și consultativ în ceea ce privește dezvoltarea montană, participă la cursuri periodice de formare/specializare/perfecționare, asigurate de ANZM, prin centrele acreditate de ANZM, ce colaborează cu instituții de cercetare științifică specializate pentru zona montană și instituții de învățământ superior.

(9) ANZM inventariază nevoile de formare profesională și consultanță și monitorizează procesul de formare profesională din zona montană.

(10) Statul român sprijină, prin prezenta lege, dezvoltarea cercetării montanologice românești pentru valorificarea inteligentă, durabilă și incluzivă a resurselor montane: agricole, silvice, energetice, non-agricole, de sănătate și umane, prin alocarea de fonduri destinate acestui scop.

(11) Administrația publică locală asigură cu prioritate, alocarea, cu titlu gratuit, de terenuri agricole pentru loturi experimentale destinate cercetării, în condițiile legii, pentru instituțiile de învățământ și de cercetare științifică din zona montană, la cererea acestora, dacă fac dovada că prin activitatea lor contribuie la dezvoltarea zonei montane.

(12) Statul român, sprijină universitățile de științe agricole și medicină veterinară și alte universități din România, interesate de dezvoltarea sustenabilă a zonei montane, pentru a introduce specializări de montanologie, asigurând creditele necesare formării de specialiști.

CAPITOLUL VIII

Cultura și patrimoniul montan

Art.15.- (1) Cultura montană reprezintă un ansamblu de elemente de identitate, stabilitate, continuitate a valorilor civilizației montane.

(2) Statul român, prin autoritățile publice centrale și locale, sprijină și susține patrimoniul cultural material din zona montană prin programe speciale, ce vizează conservarea și valorificarea acestuia, astfel:

a) restaurarea monumentelor istorice și a clădirilor cu valoare culturală, arhitecturală și istorică;

b) îmbunătățirea accesibilității la infrastructura destinată turismului și documentării spre situri arheologice și spre alte obiective istorice;

c) sprijinirea inițiativelor societății civile și administrației publice locale cu privire la crearea de muzee rurale și a unor amenajări cu destinație de turism cultural, etnografic, istoric, memorial;

d) inițierea unor acțiuni periodice de informare, promovare și prezentare a patrimoniului cultural montan de forma: puncte de informare, târguri, festivaluri, ziua porților deschise;

e) stimularea inițiativelor private pentru comercializarea produselor artizanale;

f) sprijinirea inventarierii și restaurării caselor vechi din mediul rural, cu scopul păstrării aspectului satului montan.

(3) Statul român protejează valorile culturale imateriale din zona montană prin inițiative ale autorităților publice locale și încurajează populația civilă prin susținerea financiară pentru aplicarea și implementarea de programe speciale, ce vizează:

a) stimularea de inițiative locale și regionale pentru păstrarea și transmiterea meșteșugurilor și tradițiilor populare;

b) dezvoltarea și sprijinirea instituțională a activităților culturale din zona montană;

c) crearea de biblioteci digitale de patrimoniu cultural montan, accesibile publicului larg;

d) organizarea de târguri/festivaluri/șezători cu specific local în localități din zona montană;

e) inventarierea și valorificarea gastronomiei montane ca element al patrimoniului imaterial.

CAPITOLUL IX

Programul de încurajare a activităților din zona montană

Art.16.- (1) Prin prezenta lege se aprobă Programul de încurajare a activităților din zona montană, pentru care se alocă 1 miliard de euro pe o perioadă de 10 ani de la intrarea în vigoare a prezentei legi, de la bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale și din Fondul Suveran de Investiții al României.

(2) Programul de încurajare a activităților din zona montană se constituie ca sursă de susținere a performanței în sectorul agricol și non-agricol.

CAPITOLUL X

Dispoziții tranzitorii și finale

Art.17.- (1) În termen de 90 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi, Guvernul, la propunerea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, va aproba prin hotărâre, reorganizarea Agenției Zonei Montane.

(2) Componenta, atribuțiile și responsabilitățile Comitetului de masiv, prevăzut la art.4 alin.(3) se stabilesc, în termen de 90 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi, prin hotărâre a Guvernului, la propunerea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

(3) Numărul centrelor regionale de dezvoltare montană și a oficiilor de dezvoltare montană, prevăzute la art.3 alin.(2), numărul de posturi aferent fiecărei structuri, structura profesională a posturilor și atribuțiile personalului de specialitate se stabilesc prin hotărâre a Guvernului.

Art.18.- La data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă Legea muntelui nr.347/2004, republicată, cu modificările ulterioare.

Acest proiect de lege a fost adoptat de Senat în ședința din 28 februarie 2018, cu respectarea prevederilor articolului 76 alineatul (2) din Constituția României, republicată.

p. PREȘEDINTELE SENATULUI

Iulian-Claudiu Manda

MASIVE MUNTOASE PE GRUPE DE MUNȚI ȘI JUDEȚELE AFERENTE

CARPAȚII ORIENTALI	Județ	CARPAȚII MERIDIONALI	Județ	CARPAȚII OCCIDENTALI	Județ
1. Grupa Nordică (M. Oaș, Gutâi, Țibleș, Bârgău, Maramureșului, Rodnei, Suhard)	Maramureș Bistrița-Năsăud Suceava Satu Mare	4. Grupa Bucegi (M. Bucegi, Leaota, Piatra Craiului)	Prahova Brașov Argeș Dâmbovița	8. M-ții Banatului și Poiana Ruscă (M. Semenic, Almăjului, Aninei, Locvei, Dognecea)	Caraș-Severin Hunedoara Timiș
2. Grupa Centrală (M. Călimani, Gurghiu, Harghita, Bistriței, Rarău, Giumalău, Giurgeu, Hășmașul Mare, Ceahlău, Tarcău, Ciuc, Nemira, Stînișoarei, Goșmanu, Berzunț)	Suceava Harghita Bistrița-Năsăud Neamț Bacău Covasna Mureș	5. Grupa Făgăraș (M. Făgăraș, Cozia, Frunții, Ghițu, Iezer-Păpușa)	Argeș Vâlcea Dâmbovița	9. Munții Apuseni (M. Bihor, Vlădeasa, M. Gilău, Muntele Mare, Trascău, Găina, Metaliferi, M. Crișurilor, Zărând, Codru Moma, Pădurea Craiului, Plopiș, Meseș)	Bihor Cluj Alba Arad Hunedoara Sălaj
3. Grupa sudică (M. Vrancei, Buzăului, Ciucaș, Baiului, Brețcu, Întorsura Buzăului, Piatra Mare, Postăvaru, Perșani, Baraolt, Bodoc)	Buzău Brașov Prahova Vrancea Covasna	6. Grupa Parâng (M. Șureanu, Parâng, Cindrel, Lotrului, Lătoritei, Căpățanii)	Alba Hunedoara Sibiu Vâlcea		
		7. Grupa Retezat Godeanu (M. Retezat, Godeanu, Țarcu, Muntele Mic, Cernei, Mehedinți, Vâlcan)	Hunedoara Gorj Mehedinți Caraș-Severin		